

Anonimizirana različica

Prevod

C-495/19 – 1

Zadeva C-495/19

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

26. junij 2019

Predložitveno sodišče:

Sąd Okręgowy w Poznaniu (Poljska)

Datum predložitvene odločbe:

14. maj 2019

Pritožnica:

Kancelaria Medius SA s sedežem v Krakovu

Druga stranka v postopku:

RN

SKLEP

[...] (ni prevedeno)

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XV Cywilny Odwoławczy (regionalno sodišče v Poznaniu, 15. civilni oddelek za pritožbe)

[...] (ni prevedeno)

je po obravnavi z dne 14. maja 2019 [...] (ni prevedeno)

v zadevi Kancelaria Médius SA s sedežem v Krakovu

proti RN

zaradi plačila,

na podlagi pritožbe, ki jo je pritožnica vložila

zoper sodbo Sąd Rejonowy w Trzciance (občinsko sodišče v Trzcianki)

z dne 30. oktobra 2018,

[...] (ni prevedeno)

sklenilo:

Sodišču Evropske unije se postavi to vprašanje za predhodno odločanje:

„Ali je treba člen 7(1) Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 2, str. 288, v nadaljevanju: Direktiva Sveta 93/13/EGS) razlagati tako, da nasprotuje procesnim določbam, na podlagi katerih lahko sodišče izda zamudno sodbo, utemeljeno izključno na trditvah tožeče stranke, navedenih v tožbi, pri čemer mora te trditve šteti za resnične, če se tožena stranka – potrošnik, ki je ustrezno obveščena o datumu obravnave, ne odzove na vabilo in se ne brani?“

[...] (ni prevedeno)

Obrazložitev

I. Dejansko stanje in postopek pred nacionalnim sodiščem

1. Pritožnica, Kancelaria Médius SA s sedežem v Krakovu, je s tožbo od druge stranke, RN, zahtevala plačilo zneska 1231 PLN z obrestmi. V utemeljitvi tožbe je navedla, da zahtevani znesek izhaja iz kreditne pogodbe, ki jo je druga stranka sklenila s pravnim prednikom pritožnice, Kreditech Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (Kreditech Polska, družba z omejeno odgovornostjo) s sedežem v Varšavi.
2. Pritožnica je k tožbi priložila dokumente, ki potrjujejo sklenitev pogodbe o prenosu terjatve z njenim pravnim prednikom, in kopijo okvirne pogodbe, ki ne vsebuje podpisa druge stranke.
3. Prvostopenjsko sodišče je tožbo zavrnilo z utemeljitvijo, da „dokumenti, ki jih je tožeča stranka vložila v spis zadeve, nikakor ne morejo pripeljati do sklepa, da je njen zahtevek dokazan. Ni mogoče šteti, da dokumenti o procesnem upravičenju skupaj z dokumenti, ki potrjujejo veljavnost pooblastila, fotokopija pogodbe o odstopu terjatve, izvleček iz Priloge 1 k pogodbi o odstopu terjatve, poziv za plačilo z dne 2. novembra 2016 in obvestilo o odstopu terjatve z dne 2. novembra 2016 – brez dokazil o vročitvi teh dokumentov toženi stranki – in fotokopija okvirne kreditne pogodbe št. 83043008033 lahko pomenijo dokaz, da je zahtevek utemeljen. Gre za zasebne dokumente, ki [...] dokazujejo zgolj to, da je oseba, ki jih je podpisala, podala v njih vsebovano izjavo. Vendar ti dokumenti nikakor ne potrjujejo, da je bila med drugo stranko in pravnim prednikom tožeče stranke

sklenjena kreditna pogodba ali da so bila drugi stranki nakazana denarna sredstva v znesku 770 PLN.“ Glede na to, da se druga stranka ni branila, je sodišče izdalo zamudno sodbo, s katero pa je tožbo zavrnilo.

4. Pritožnica je vložila pritožbo, s katero je prvostopenjskemu sodišču med drugim očitala kršitev člena 339(2) Kodeks postępowania cywilnego (zakonik o civilnem postopku, v nadaljevanju: KPC), ker navedeno sodišče ni uporabilo tega člena in se ni oprlo izključno na njene trditve iz tožbe. Pritožnica je s pritožbo med drugim želela dokazati, da bi se moralo prvostopenjsko sodišče v prvi vrsti opreti na trditve iz tožbe in samo v primeru, da bi jih „negativno ocenilo“, izvesti dokazni postopek. Navedeno sodišče naj bi v zvezi s tem kršilo procesna pravila, ker ni izdalo dokaznega sklepa glede dokumentov, na podlagi katerih je podalo ugotovitve, ki so pomenile neposredno podlago za zavrnitev tožbe (občinsko sodišče je ugotovilo, da pritožnica ni utemeljila svojega zahtevka). Zato je pritožnica predlagala, naj se izpodbijana sodba spremeni in naj se tožbi v celoti ugoti.
5. Pritožnica je v utemeljitev svojega stališča predložila odločbe več sodišč, ki naj bi potrjujevale pravilnost stališča, ki ga zastopa. Iz teh odločb izhaja, da so se navedena sodišča strinjala s stališčem, da mora sodišče v primeru, ko se tožena stranka ne brani, izdati zamudno sodbo izključno na podlagi navedb tožeče stranke v tožbi.

II. Določbe nacionalnega prava in prava Unije, ki jih je mogoče uporabiti v tej zadevi

6. Določbe nacionalnega prava [navedba delov KPC]

PRVI DEL

PRAVDNI POSTOPEK

NASLOV VI POSTOPEK

POGLAVJE III DOKAZI

ODDELEK 1. Predmet dokazovanja in presoja dokazov

Člen 227 Predmet dokazovanja so dejstva, ki so bistvenega pomena za odločitev v zadevi.

Člen 228(1) Splošno znanih dejstev ni treba dokazovati.

(2) Enako velja za dejstva, s katerimi se je sodišče seznanilo po uradni dolžnosti, vendar mora sodišče na obravnavi stranki nanje opozoriti.

Člen 229 Dokazovati ni treba niti dejstev, ki jih je med postopkom priznala nasprotna stranka, če to priznanje ne vzbuja dvomov.

Člen 230 Če se stranka ne opredeli glede trditve nasprotne stranke o dejstvih, lahko sodišče ob upoštevanju izida celotne obravnave ta dejstva šteje za priznana.

Člen 231 Sodišče lahko dejstva, ki so bistvenega pomena za odločitev v zadevi, šteje za dokazana, če je tak sklep mogoč na podlagi drugih dokazanih dejstev (dejanska domneva).

Člen 232 Stranki morata predlagati dokaze za ugotavljanje dejstev, iz katerih izpeljujeta pravne učinke. Sodišče lahko dovoli dokaze, ki jih stranka ni predlagala.

Člen 233(1) Sodišče presoja verodostojnost in moč dokazov po svojem prepričanju in na podlagi temeljite presoje zbranega dokaznega gradiva.

(2) Na isti podlagi sodišče presodi, kakšen pomen ima okoliščina, da stranka noče predložiti dokazov ali da zbiranje dokazov ovira s kršenjem sklepa sodišča.

Člen 234 Domneva na podlagi prava (pravna domneva) zavezuje sodišče; mogoče jo je ovreči, če to z zakonom ni izključeno.

ODDELEK 2. Dokazni postopek.

PODODDELEK 1. Splošne določbe.

Člen 235(1) Dokazni postopek poteka pred senatom, ki odloča v zadevi, razen če narava dokaza to preprečuje ali če bi to povzročilo velike nevšečnosti ali nesorazmerne stroške glede na predmet spora. V takih primerih senat, ki odloča v zadevi, odredi, naj se dokaz izvede pred katerim od njegovih članov (imenovani sodnik) ali pred drugim sodiščem (zaprošeno sodišče).

POGLAVJE IV ODLOČBE

ODDELEK 1. Sodbe

Pododdelek 1. Izdaja sodb

Člen 316(1) Sodišče po koncu obravnave izda sodbo na podlagi dejanskega stanja zadeve, kot obstaja ob koncu obravnave; ugoditvi zahtevku zlasti ne nasprotuje okoliščina, da ta zapade med odločanjem v zadevi.

Pododdelek 3. Zamudna sodba

Člen 339(1) Če se tožena stranka ne udeleži glavne obravnave ali čeprav se je udeleži, ne sodeluje v razpravi, sodišče izda zamudno sodbo.

(2) V tem primeru se šteje, da so trditve tožeče stranke v tožbi ali procesnih vlogah, vročenih toženi stranki pred obravnavo, kar zadeva dejansko stanje, točne, razen če vzbujajo utemeljen dvom ali so podane s ciljem zaobiti zakon.

7. Določbe prava Unije

Člen 6 Direktive Sveta 93/13/EGS

1. Države članice določijo, da nedovoljeni [nepošteni] pogoji, uporabljeni v pogodbi, ki jo s potrošnikom sklene prodajalec ali ponudnik, kakor je določeno z nacionalnim pravom, niso zavezujoči za potrošnika in da pogodba še naprej zavezuje obe stranki na podlagi teh pogojev, če je nadaljnji obstoj mogoč brez nedovoljenih [nepoštenih] pogojev.

Člen 7 Direktive Sveta 93/13/EGS

1. Države članice zagotovijo, da v interesu potrošnikov in konkurentov obstajajo ustrezna in učinkovita sredstva za preprečevanje nadaljnje uporabe nedovoljenih [nepoštenih] pogojev v pogodbah, ki jih s potrošniki sklenejo prodajalci ali ponudniki.

2. Sredstva, navedena v odstavku 1, vključujejo predpise, na podlagi katerih lahko osebe ali organizacije, ki imajo po nacionalnem pravu pravni interes pri zaščiti potrošnikov, ukrepajo v skladu z zadevnim nacionalnim pravom na sodiščih ali pri pristojnih upravnih organih, da odločijo, ali so pogodbeni pogoji, sestavljeni za splošno rabo, nedovoljeni [nepošteni], tako da lahko uporabijo ustrezna in učinkovita sredstva za preprečevanje nadaljnje uporabe takih pogojev.

3. Pravna sredstva, navedena v odstavku 2, so lahko ob upoštevanju nacionalnega prava, usmerjena posamično ali skupaj zoper več prodajalcev ali ponudnikov iz istega gospodarskega sektorja ali zoper njihova združenja, ki uporabljajo ali priporočajo uporabo enakih splošnih pogodbenih pogojev ali podobnih pogojev.

Člen 267 PDEU [celotno besedilo]

[...] (ni prevedeno)

III. Pravni pomisleki nacionalnega sodišča in njihov pomen za rešitev pravnega vprašanja

8. V poljskem pravdnem postopku je predvidena možnost izdaje zamudne sodbe, „če se tožena stranka ne udeleži glavne obravnave ali čeprav se je udeleži, ne sodeluje v razpravi“ (člen 339(1) KPC), kar pomeni odstopanje od kontradiktornosti postopka (ki izhaja zlasti iz člena 316(1) KPC ter člena 227 in naslednjih KPC).
9. Zamudno sodbo je mogoče izdati tudi v zadevah, v katerih prodajalec ali ponudnik vloži tožbo proti potrošniku.
10. Zamudno sodbo se izda zlasti v primeru, na kakršnega se nanaša obravnavana zadeva, v katerem se tožena stranka (potrošnik) ne brani, čeprav ji je bil prepis tožbe pravilno vročen. Opozoriti je treba, da poljski postopek dopušča uporabo

fikcije vročitve v primeru, da tožena stranka ne prevzame sodnega poziva, čeprav bi v skladu s posebnimi določbami to lahko storila (tako imenovana nadomestna vročitev; glej člen 139 KPC). Posledično razmeroma pogosto prihaja do podobnih položajev, kot je ta iz obravnavane zadeve, in sicer da prodajalec ali ponudnik vloži zahtevek za plačilo, tožena stranka, ki je potrošnik, pa se ne brani.

11. V takem procesnem položaju je bistvenega pomena besedilo člena 339(2) KPC, v skladu s katerim sodišče pri izdaji zamudne sodbe „šteje, da so trditve tožeče stranke v tožbi ali procesnih vlogah, vročenih toženi stranki pred obravnavo, kar zadeva dejansko stanje, točne, razen če vzbujajo utemeljen dvom ali so podane s ciljem zaobiti zakon“. Iz te določbe izhaja, da je dejanska podlaga za zamudno sodbo enostranska in torej konstruirana na podlagi navedb o dejstvih, ki jih poda tožena stranka kot aktivna stranka. Privzeto so torej dejanska podlaga zamudne sodbe trditve tožeče stranke, razen če pri sodišču vzbujajo „utemeljen dvom“ ali če sodišče ugotovi, da so podane „s ciljem zaobiti zakon“ (člen 339(2) KPC).
12. Navesti je treba, da iz člena 399(2) KPC ni jasno razvidno, ali je treba obstoj negativnih pogojev, ki sta v njem določena („utemeljeni dvom“, „obid zakona“), ugotoviti na podlagi presoje zgolj trditve tožeče stranke ali na širši podlagi, zlasti na podlagi presoje „procesnih vlog“ ali drugih dokumentov, ki jih tožeča stranka priloži k tožbi.
13. [kratka predstavitev stališč v pravni literaturi] [...] (ni prevedeno)
14. [...] (ni prevedeno)
15. [...] (ni prevedeno)
16. [...] (ni prevedeno) [B]esedilo člena 339(2) KPC ne razrešuje dvomov v zvezi s tem, ali navedena določba – ki dopušča možnost, da se proti potrošniku izda zamudna sodba, glede katere se kot dejanska podlaga upoštevajo zgolj trditve tožeče stranke (prodajalec ali ponudnik), če glede njih ni podan „utemeljen dvom“ ali če sodišče ne ugotovi, da so podane „s ciljem zaobiti zakon“ – izpolnjuje standard varstva potrošnikov, ki se posebej zahteva z Direktivo 93/13/EGS, ob upoštevanju obveznosti, izhajajoče iz sodne prakse Sodišča, da sodišče preuči „morebitno nepoštenost pogojev iz pogodbe, sklenjene s potrošnikom“ (glej zlasti sodbo Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, točka 41).
17. V zadevi, kakršna je obravnavana, torej v primeru, da prodajalec ali ponudnik vloži tožbo proti potrošniku, ki se ne brani, so dvomi, ki jih ima regionalno sodišče, posledica dejstva, da negativna pogoja iz člena 339(2) KPC ne zahtevata enotnega standarda varstva. Opozoriti je treba namreč, da tako pogoj „utemeljenega dvoma“ kot pogoj, da so trditve podane „s ciljem zaobiti zakon“, pomenita mehanizem, ki je raztegljiv, vendar pa to zagotovo ni mehanizem, ki potrošnikom, ki so v enakem procesnem položaju, zagotavlja enako varstvo. Raven varstva potrošnikov bo namreč v vsaki zadevi v veliki meri odvisna od tega, kako podrobne trditve bo podala tožeča stranka.

18. Poleg tega je mogoče na podlagi analize te določbe ugotoviti, da bolj ko bodo trditve tožeče stranke splošne, manj verjetno bo, da bo sodišče ugotovilo, da je podan „utemeljen dvom“, ali ocenilo, da so trditve podane „s ciljem zaobiti zakon“, kar pomeni, da bo imela tožeča stranka večjo možnost, da bo izdana zamudna sodba v njeno korist, ne da bi sodišče poglobljeno preučilo podlago za njen zahtevek.
19. Zlasti je treba opozoriti, da je to, da je bil postopek pred prvostopenjskim sodiščem glede na člen 339(2) KPC nepravilen, pripeljalo do ugotovitve, da je treba tožbo zavrniti. Če bi občinsko sodišče postopalo na podlagi pravilne razlage te določbe, bi moralo v okoliščinah obravnavane zadeve zahtevku tožeče stranke ugoditi.
20. Vendar mora sodišče zagotoviti učinkovito varstvo pravic, ki jih imajo potrošniki na podlagi Direktive 93/13 (sodba Aqua Med, 266/18, EU:C:2019:282, točka 44). Sodišče v svoji ustaljeni sodni praksi poudarja naravo in pomen javnega interesa, ki ga pomeni varstvo potrošnikov, ki so v primerjavi s prodajalci ali ponudniki v podrejenem položaju (sodba Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, točka 40 in navedena sodna praksa).
21. Sodišče tudi poudarja, da pravo Unije na splošno ne harmonizira postopkov, vključno s tistimi, ki se uporabljajo za presojo morebitne nepoštenosti pogodbenega pogoja, in da ti postopki spadajo na področje uporabe nacionalnega pravnega reda držav članic, vendar pa ti postopki za uveljavljanje zahtevkov na podlagi prava Unije ne smejo določati manj ugodnih pogojev kot v primeru podobnih položajev, za katere se uporablja nacionalno pravo (načelo enakovrednosti; sodbi Profi Credit Polska, C-176/17, točka 57, in Aqua Med., C-266/18, točka 47).
22. Določbe nacionalnega prava morajo prav tako zagotavljati pravico do učinkovitega pravnega sredstva, kot jo določa člen 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (sodbi Profi Credit Polska, C-176/17, točka 57, in Aqua Med., C-266/18, točka 47).
23. Iz presoje zgoraj navedenih dejanskih okoliščin zadeve in pravnega okvira ni razvidno, da bi pri tem, ko sodišče odloči na podlagi člena 339(2) KPC, lahko prišlo do kršitve načela enakovrednosti, saj se ta določba enotno uporablja za vse civilne zadeve, ki so vložene pri poljskih sodiščih, ne glede na to, ali je tožena stranka potrošnik ali drug pravni subjekt.
24. Vendar je treba opozoriti, da če sodišče uporabi člen 339(2) KPC v okoliščinah obravnavane zadeve, ne bo imelo podlage za nadzor pogojev v pogodbi, sklenjeni med strankama, vključno s potencialno nepoštenimi pogoji. S tem bi bil toženi potrošnik prikrajšan za varstvo, eden od elementov katerega je nadzor nad pogodbo, na kateri temelji vloženi zahtevek, ki ga sodišče opravi po uradni dolžnosti.

- 25 Zato Sąd Okręgowy w Poznaniu (regionalno sodišče v Poznanju) ocenjuje, da je potrebno, da Sodišče Evropske unije na podlagi člena 267 PDEU razreši problematiko, vsebovano v vprašanju iz izreka.

[...] (ni prevedeno)

DELOVNI DOKUMENT